

Aanvraagformulier Procesondersteuning Regionale Versnelling

1. Samenwerkingsverband: Samenwerking Noordelijke Vechtstromen

2. Penvoerder: Gemeente Hardenberg

3. Gevraagde bijdrage:

- 1) Communicatie package
 - i. €50.000 voor communicatiestrategie en tools
 - ii. €10.000 voor pilot "klimaat in het ontwerpproces"
 - iii. €10.000 voor pilot "risicodialoog droogte"
- 2) €20.000 voor expertpool
- 3) Ervaring opdoen met risicodialoog
 - i. €20.000 voor integrale planvorming Gramsbergen
 - ii. €20.000 voor vergroening binnenstad Emmen
 - iii. €20.000 voor Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden (havenplan binnenstad Coevorden)

Gevraagde bijdrage €150.000 totaal

4. Cofinanciering:

- 1) Communicatie package
 - i. €50.000 voor communicatiepackage te betalen door SNV verdeeld volgens bestaande kostenverdeelsleutel.
 - ii. €10.000 voor pilot "klimaat in het ontwerpproces" te betalen door waterschap Vechtstromen en gemeente Emmen
 - iii. €10.000 voor pilot "risicodialoog droogte" te betalen door waterschap Vechtstromen
- 2) €20.000 voor expertpool, te betalen door SNV-deelnemers naar rato van gebruik.
- 3) Ervaring opdoen met risicodialoog
 - i. €20.000 voor integrale planvorming Gramsbergen, te betalen door gemeente Hardenberg en waterschap Vechtstromen
 - ii. €20.000 voor vergroening binnenstad Emmen, te betalen door gemeente Emmen en waterschap Vechtstromen
 - iii. €20.000 voor Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden (planvorming uitbreiding)

haven in binnenstad Coevorden), te betalen door gemeente Coevorden.

Eigen bijdrage €150.000 totaal

5. Looptijd van het project:

1) Communicatiepackage	gereed op:
i. Communicatiepackage gereed	oktober 2019
ii. pilot "klimaat in het ontwerpproces"	augustus 2020
iii. pilot "risicodialoog droogte"	juni 2020
2) expertpool	september 2020
3) ervaring opdoen met de risicodialoog	
i. Gramsbergen	december 2019
ii. vergroening binnenstad Emmen	december 2020
iii. Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden	december 2020

6. Indieningsdatum aanvraag:

Uiterlijk 31 maart 2019

Dit ingevulde aanvraagformulier en plan van aanpak dient voor 1 april 2019 te worden ingediend bij de Postbus Ruimtelijke Adaptatie: Postbus.RA@minienm.nl o.v.v. Aanvraag Procesondersteuning Regionale versnelling'.

Plan van aanpak bij aanvraag Procesondersteuning Regionale Versnelling

0. Gegevens aanvrager:

Naam: Luc Luijben
Organisatie: gemeente Hardenberg
Namens: Samenwerking Noordelijk Vechtstromen (SNV)
Opsteller: Jan-Arie van Berkum
Jan-Arie.vanBerkum@hardenberg.nl, 0629552009

- Gemeente Emmen, teamleider Vincent Fennis. Bestuurlijk wethouder René van der Weide.
- Gemeente Borger-Odoorn. Projectleider Wiely Luttmer. Bestuurlijk Freek Buijtelaar, tevens voorzitter stuurgroep SNV.
- Gemeente Coevorden. Projectleider Roelof Snijder. Bestuurlijk Jeroen Huizing, lid stuurgroep en vertegenwoordiger in RBO
- Gemeente Hardenberg. Projectleider Jan-Arie van Berkum. Bestuurlijk Alwin te Rietstap, tevens opdrachtgever project Gramsbergen.
- Gemeente Ommen. Projectleider Jan-Arie van Berkum. Bestuurlijk Bart Jaspers Faijer.
- Waterschap Vechtstromen. Teamleider Anke Wiegman. Bestuurlijk DB lid Wim Stegeman, tevens opdrachtgever project Gramsbergen.

De samenwerking bestaat sinds 2011 en verloopt op basis van het Bestuursakkoord 2.0 met looptijd 2016-2020. De focus van de samenwerking lag op de waterketen. Sinds 2018 fungeert SNV ook als werkregio voor DPRA. Hiermee is ook de verbreding naar het ruimtelijke spoor ingezet en zijn de provincies Overijssel en Drenthe aangehaakt. Er is een werkgroep samengesteld om invulling te geven aan het DPRA. Een coördinatiegroep, managers overleg en een stuurgroep geven sturing aan de samenwerking op proces en inhoud.

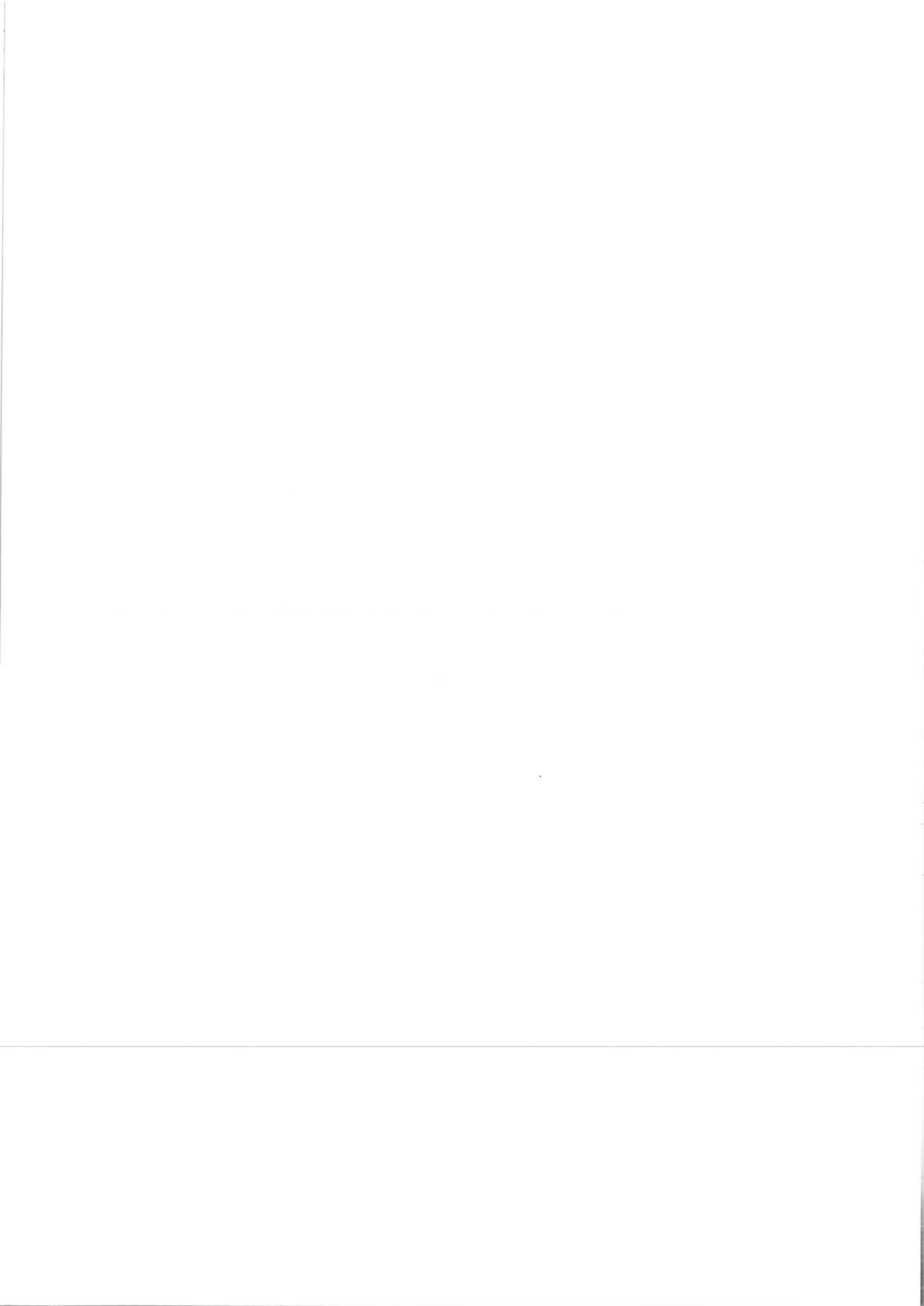
Voor wat betreft DPRA werken de partners intensief samen. Er is een gezamenlijk opdracht gegeven voor het uitvoeren van de stresstest. Deze is vrijwel afgerond. Voordelen van die gezamenlijkheid zijn:

- Niet iedereen hoeft het wiel zelf uit te vinden en leren van elkaar.
- De afstemming met partners zoals waterschap, provincies, GGD, Veiligheidsregio, LTO, SBB en doen we samen, dat bespaart tijd en is efficiënter.
- Het werkt kostenbesparend.
- We nemen in de snelheid ook de partners mee die alleen niet zo snel zouden gaan.

- Door gezamenlijk uitgangspunten te kiezen en dezelfde methode te gebruiken zijn de resultaten vergelijkbaar en verschillen uitlegbaar.

Samenwerking Noordelijke Vechtstromen wil groeien in samenwerking en borging daarvan in beleid op weg naar een klimaat robuuste regio. Onderstaande visie verbeeldt die stip op de horizon.

o. Ambitie, doelstelling en beoogd resultaat

Gekozen is voor een gezamenlijke aanpak om de klimaatknelpunten gebiedsdekkend inzichtelijk te maken. SNV is bezig met de afronding van de stresstesten voor het volledige gebied van de deelnemende gemeenten. Beide provincies en het waterschap dragen een deel van de kosten, de rest wordt naar rato van inwoners verdeeld over de deelnemende gemeenten. De gevraagde stimuleringsgelden willen we graag inzetten voor het versnellen van het proces voor klimaatadaptatie, door o.a. verbreding van de samenwerking, met respect voor de eigenheid en het verschil in ambitie van de partners. Gemeente en provincies staan samen voor de opgave om eerst voor de vier thema's uit de stresstest een brede maatschappelijke dialoog aan te gaan en daarna een uitvoeringstraject in te gaan. Ter voorbereiding daarop gaan we samen een communicatiestrategie opstellen, werken we samen aan een zoveel mogelijk eenduidige boodschap, gericht op de verschillende doelgroepen en gaan we samen communicatiemiddelen en materialen ontwikkelen.

Ons plan bestaat uit de volgende onderdelen:

1) Communicatiepackage.

Gezamenlijke voorbereiding op de uitrol van DPRA middels het opstellen van een communicatiestrategie, het maken van ondersteunende communicatiemiddelen en het toepassen daarvan in twee pilots: één intern in de gemeente Emmen namelijk "integratie klimaat in het ontwerpproces" waarin geëxperimenteerd wordt met visuele ontwerptools om de verschillende disciplines binnen de gemeente te betrekken en één getrokken door het waterschap om de dialoog aan te gaan met medeoverheden en vertegenwoordigers van landbouw en natuur over droogte. Deze regio behoorde vorig jaar tot de meest droge van Nederland. Door samen een communicatiestrategie op te zetten en uit te werken worden de langzamere partners meegetrokken door de voorlopers.

2) Expertpool klimaatadaptatie.

Bij grotere gemeenten, waterschappen en provincie is veelal voldoende kennis aanwezig. Bij kleinere gemeenten ligt dat soms problematischer. Kennis is beperkt en veelal is de interne capaciteit beperkt tot enkele uren per week. Binnen het samenwerkingsverband is de bereidheid om elkaar te helpen met kennis en capaciteit. We willen een pool vormen van deskundigen op gebied van riolering, klimaatadaptatie, waterhuishouding, stresstesten en dialoog die gemeentegrens overschrijdend kunnen worden ingezet. Gemeenten kunnen gebruik maken van expertise van elkaar, waterschap of provincies. Experts vergroten hierdoor hun eigen deskundigheid. Het helpt gemeenten om regionaal samen te werken en versnelt de gemeenten die later zijn begonnen.

3) Opdoen ervaring met de risicodialoog

a) Inrichting Vecht Gramsbergen

In project Gramsbergen loopt een planvormingstraject voor de inrichting van de Vecht en het aangrenzende stedelijke gebied. Doelen van het project zijn:

- Klimaatrobuust inrichten van het winterbed en het aangrenzende stedelijk gebied (wateroverlast op straat tegengegaan)
- Rivierprocessen terugbrengen vanwege KRW doelen
- Vergroten van biodiversiteit en toewerken naar kringlooplandbouw
- Beleefbaar maken van de rivier, de verbinding tussen stedelijk gebied en uiterwaard vergroten en ontwikkelen van vaarrecreatie.

Dat project willen we benutten om ervaring op te doen door de risicodialoog voor DPRA te combineren met de integrale planvorming voor de herinrichting van de rivier de Vecht en het aangrenzende stedelijk gebied. Uit de stresstest blijkt dat in de woonkern knelpunten zullen gaan optreden bij klimaatontwikkeling. Daarnaast liggen er opgaven op het gebied van stedelijke ontwikkeling. Leren en delen van ervaringen is versnellen.

b) Groene binnenstad Emmen

Het project Vergroening binnenstad Emmen willen we benutten om als werkregio ervaring op te doen met het ontwerpen van een meer vergroende binnenstad in samenwerking met bewoners, ondernemers en andere betrokkenen. Bewustwording over en omgang met hittestress, droogte en wateroverlast en de belangrijke rol die een groene inrichting daarbij kan of moet vervullen, komen daarbij aan de orde.

c) Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden

Het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden willen we benutten om het water van de haven verder de stad in te halen. Hierdoor wordt de recreatieve beleving van het marktplein in het centrum verhoogd en kan deze uitbreiding in het kader van de DPRA gecombineerd worden met de integrale planvorming van de citadelpunt. Uit de stresstest blijkt dat er zich in het centrum van Coevorden knelpunten gaan ontwikkelen ten aanzien van de klimaatontwikkelingen.

1. Activiteiten

1) Communicatiepackage.

- a) We stellen eerst een brede communicatiestrategie op, gericht op het creëren van bewustwording en handelingsperspectief voor meerdere doelgroepen die toepasbaar is voor de deelnemers. Vaak wordt naar de overheid gekeken bij grote maatschappelijke opgaven, maar omdat 70% van het gebied in particuliere handen is, kan de overheid het niet alleen. Ook inwoners, bedrijven, corporaties en terreinbeheerders zullen maatregelen moeten nemen op eigen terrein. Het uitvoeringsprogramma legt de maatregelen vast die de verschillende partijen nemen om de regio klimaatbestendig te maken. Communicatie met gemeentegrens overschrijdende partners zoals LTO, GGD en netbeheerders wordt regionaal gedaan in plaats van per gemeente. De diverse doelgroepen vragen een totaal verschillende aanpak, die ook nog eens per gemeente kan verschillen. Communicatietools gericht op een dialoog en borging van ruimtelijke adaptatie zijn anders dan de gebruikelijke éénrichtingscommunicatie. Daarnaast, de ene wijk of woonkern is de andere niet, platteland is anders dan stedelijk gebied,

(semi)overheden en professionals vragen een andere aanpak dan inwoners. Bedrijven en bedrijfsterreinen vergen weer een geheel eigen aanpak. Elk thema uit de stresstesten vergt een eigen benadering. Wateroverlast op straat kent een heel andere impact en een heel ander handelingsperspectief dan toegenomen kans op hitte of droogte. In de communicatiestrategie wordt voor elk van de doelgroepen een aanpak uitgewerkt, niet alleen gericht op de dialoog maar ook het traject daarna.

- b) Opstellen van een planning voor de risicodialoog en het vervolg van DPRA per gemeente. Onderdeel daarvan is het in beeld brengen van de urgentie en op basis daarvan de prioritering. Het ligt voor de hand dat het ene gebied en thema een grotere urgentie heeft dan het andere. Daarnaast wordt gekeken naar meekoppelkansen in lopende gebiedsgerichte projecten of processen.
- c) Bespreken van de strategie voor de risicodialoog in een bestuurlijke bijeenkomst met water- en RO wethouders, het waterschap en hun ambtelijke ondersteuners. De bestuurders kunnen daar hun eigen accenten aanbrengen en nadenken over de verschillen tussen de gemeenten.
- d) Uitwerken van de aanpak en productie van ondersteunende tools en instrumenten. Voor de in communicatiestrategie uitgewerkte doelgroepen en onderwerpen worden door elke partner te gebruiken tools en formats ontwikkeld en geproduceerd.
- e) Pilot integratie klimaat in het ontwerpproces voor ruimtelijke opgaven in stedelijk gebied. Met behulp van een visuele en interactieve ontwerptool worden de gevolgen van stedelijk wateroverlast in het ontwerpproces voor ruimtelijk ontwikkeling betrokken. De mogelijkheden om procesafspraken te maken over het betrekken van de wateropgave in het ontwerpproces worden verkend
- f) Pilot risicodialoog droogte. Er wordt een projectplan opgesteld om te komen tot een geïntegreerde aanpak waarna de dialoog in- en extern wordt gevoerd. Ervaringen worden meegenomen in de discussie over hitte, wateroverlast en overstromingen.

2) **Expertpool klimaatadaptatie.**

- a) Er wordt een overzicht gemaakt van beschikbare experts binnen waterschap en verschillende gemeenten. Gedacht wordt aan zowel inhoudelijk deskundigen als proces- en communicatieadviseurs en sprekers.
- b) In een samenwerkingsovereenkomst worden de afspraken over de inzet van experts en de vergoeding vastgesteld.
- c) In de periode sept 2019 tot dec 2020 worden de experts ingezet in de gemeenten.
- d) De expertpool wordt geëvalueerd waarbij ook nagedacht wordt over de mogelijkheid om deze te continueren of zelfs uit te breiden met andere experts of thema's.

3) **Ervaring opdoen met de risicodialoog.**

- a) Gramsbergen
De integrale planvorming voor Gramsbergen vindt plaats in opdracht van Waterschap Vechtstromen en gemeente Hardenberg samen. Het betreft een gebiedsontwikkeling en Ruimte voor de Rivier project. Klimaatadaptatie voor zowel de rivier als het stedelijke gebied worden integraal meegenomen in het participatieproces voor de gebiedsontwikkeling. Activiteiten zijn:

- Publieksavond voor presentatie van de problematiek en het werven van deelnemers.
- 3 tot 4 ontwerpessies met stakeholders en inwoners waarbij integrale oplossingen gezocht worden om de doelen te bereiken.
- Opstellen van een inrichtingsvisie met uitvoeringsagenda.
- Het proces wordt begeleid en voorbereid door inhoudelijke werkgroepen, een projectgroep en een stuurgroep.
- Evaluatie. Nadat het ontwerpproces is doorlopen wordt de wijze waarop de klimaatproblematiek is geïntegreerd geëvalueerd en de geleerde lessen vastgelegd vast gelegd en gedeeld.

b) Visie vergroenen binnenstad Emmen

Het opstellen van de 'Visie vergroenen binnenstad Emmen' vindt plaats in opdracht van de gemeente Emmen. De volgende vraag staat centraal: hoe zorgen we ervoor dat aandacht voor groen in beleid, ontwerp, uitvoering en beheer leidt tot klimaatadaptatie en het vergroten van de leefbaarheid in en de aantrekkelijkheid van de binnenstad?

Activiteiten:

- We willen op zoek naar een beantwoording van deze vraag door middel van een ontwerpmanifestatie. We koppelen hierbij experts van zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie aan onze inwoners, ondernemers en strategische partners. De ontwerpmanifestatie moet bijdragen aan bewustwording en concrete perspectieven voor de toekomst gaan opleveren.
- Meer groene ontmoetingsruimte, innovatieve groenmaatregelen in de binnenstad en het verbinden van de binnenstad met de groene stadsranden zijn een aantal voorbeelden van maatregelen die wij in dat kader verkennen.

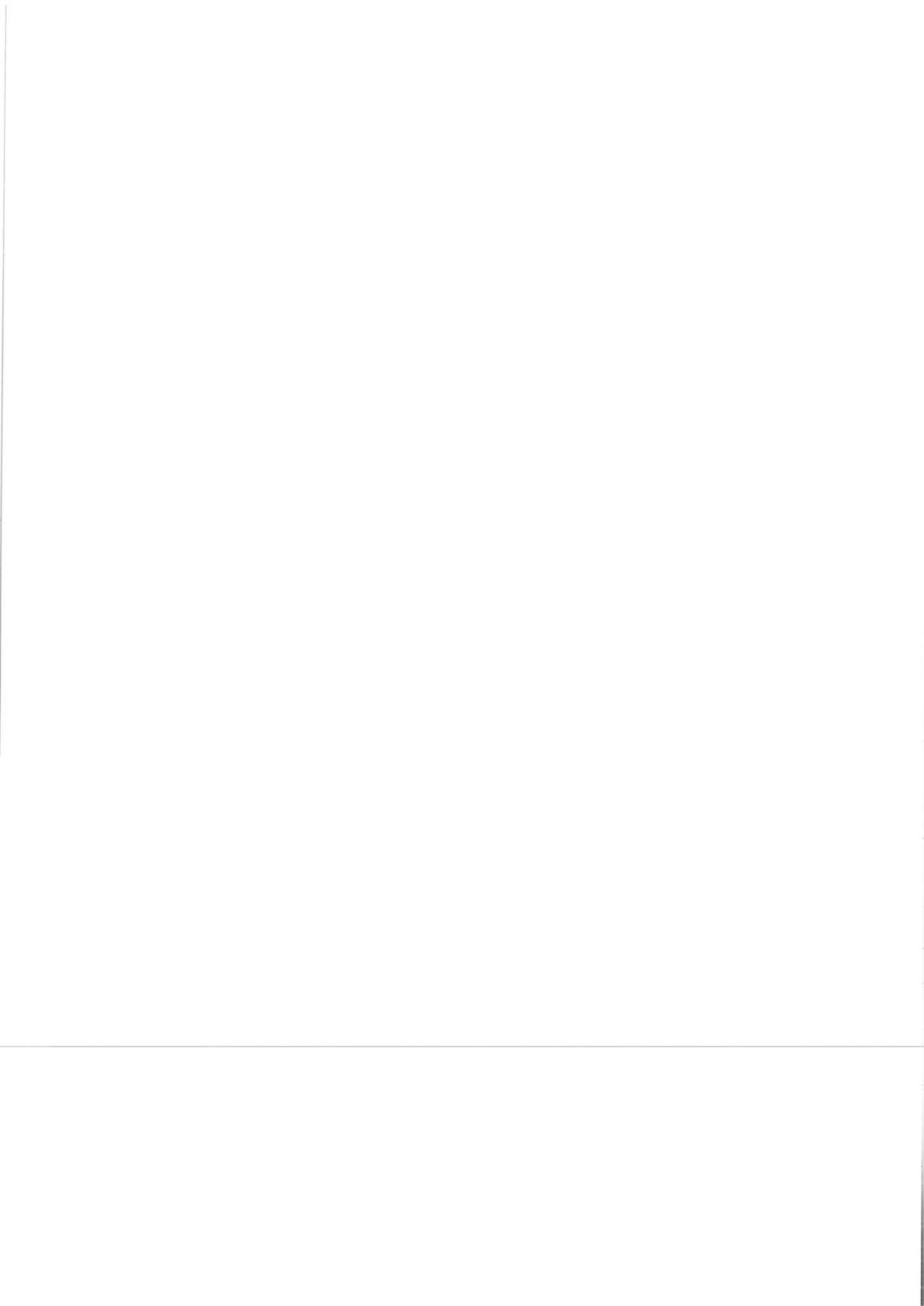
c) Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden.

Het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden vindt plaats in samenwerking met de gemeente Coevorden en een private projectontwikkelaar. Het betreft een integrale gebiedsontwikkeling in het centrum. Activiteiten voor het project zijn:

- Gebiedsontwikkeling in combinatie met herstel van historisch vastgoed
- Verder ontwikkeling van vaarrecreatie in de binnenstad
- In het aangrenzende stedelijk gebied wateroverlast op straat tegengaan
- Een bijdrage leveren aan het Klimaat robuust inrichten van het centrum van Coevorden

2. Begroting

	Onderdeel	Totale kosten	Aandeel partners	Aandeel subsidie
1	communicatiepackage			
1a	strategie en tools	€100.000	€50.000	€50.000
1b	klimaat in ontwerpproces	€20.000	€10.000	€10.000
1c	risicodialogoog droogte	€20.000	€10.000	€10.000

2	Expertpool klimaatadaptatie ¹⁾	€40.000	€20.000	€20.000
3	Ervaring opdoen met risicodialoog			
3a	Vechtproject Gramsbergen ²⁾	€40.000	€20.000	€20.000
3b	Visie Vergroenen binnenstad Emmen	€40.000	€20.000	€20.000
3c	Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden ³⁾	€40.000	€20.000	€20.000
	Totaal ⁴⁾	€300.000	€150.000	€150.000 ⁵⁾

¹⁾ We gaan uit van een totale inzet in de expertpool van 533 uur bij een tarief van €75,=

²⁾ De totale planvormingskosten van het project bedragen ruim €200.000. Klimaatadaptatie is één van de vier hoofddoelen. We vinden het daarom reëel dat 20% van de projectkosten, €40.000 toegerekend wordt aan klimaatadaptatie.

³⁾ Klimaatadaptatie wordt nu in het project als extra doel en actie geïntegreerd in afstemming met de samenleving. De meerkosten daarvan worden ingeschat op €40.000, de totale plankosten worden ingeschat op circa €300.000. Het aan klimaatadaptatie toebedeelde deel bedraagt daarmee circa 15% de projectkosten.

⁴⁾ We vragen €150.000 subsidie en zouden graag binnen dat bedrag de mogelijkheden hebben om meerkosten te verrekenen met minderkosten op andere onderdelen.

⁵⁾ Op enkele onderdelen worden ook interne uren van de partners geboekt. Echter lang niet alle eigen uren die hieraan besteed worden, zullen we meenemen in de verrekening. Onderdeel 1a wordt geheel aanbesteed en bevat geen eigen uren.

3. Planning

1. Communicatiestrategie en tools risicodialoog.

- a. Vanaf 1 april 2019 start projectdefinitie, opstellen communicatiestrategie, opdrachtschrijving en offerte uitvraag voor selectie communicatie adviesbureau
- b. Delen van de communicatiestrategie met werkregio's in Rijn oost, Samen Klimaatbestendig en het Kennisportaal Ruimtelijke adaptatie.
- c. Na 1 mei opdrachtverlening
- d. Vanaf begin juli uitwerken plan van aanpak communicatie en productie tools.
- e. Medio oktober afronding opdracht, oplevering en feitelijk start gemeente brede risicodialoog.
- f. Pilot integratie klimaat in het ontwerpproces.
 - i. Training inzet visuele en interactieve ontwerptool (april-mei 2019)
 - ii. Werkervaring interactief werkproces (juni 2019- mei 2020)
 - iii. Procesafspraken over het betrekken van de wateropgave in het ontwerpproces (juni 2020)
 - iv. Publicatie leerervaring (augustus 2020)
- g. Pilot risicodialoog droogte
 - i. Projectplan samenwerking droogtebestrijding (april-juni 2019)

- ii. Delen van het plan van aanpak met andere werkregio's in Rijn oost.
- iii. Interactieve bijeenkomsten met partners met als resultaat effectieve en gedragen droogtemaatregelen (juni 2019- maart 2020)
- iv. April 2020, opstellen en delen evaluatieverslag.

2. Expertpool klimaatadaptatie.

- a. April-mei 2019 opstellen samenwerkingsovereenkomst expertpool
- b. Juni-sept 2019 opstellen planning dialoog
- c. Mei-sept 2019 opstellen overzicht gemaakt beschikbare experts en planning inzet
- d. In de periode sept 2019 tot dec 2020 worden de experts ingezet in de gemeenten.
- e. 2de helft 2020 evaluatie expertpool en aanbevelingen voor eventueel vervolg.

3. Ervaring opdoen met risicodialoog

- a. Integratie van klimaatadaptatie in project inrichting Vecht Gramsbergen.
 - i. 4 april start van participatieproces met publieksbijeenkomst voor het hele stadje.
 - ii. Mei – juli werksessies met alle stakeholders
 - iii. Juli tot oktober uitwerken inrichtingsvarianten en definitie van maatregelen
 - iv. November-december terugkoppelen resultaten aan deelnemers en belangstellenden
 - v. Januari 2019 start bestuurlijke besluitvorming over visie en maatregelprogramma
- b. Visie Vergroenen binnenstad Emmen
 - i. Het project Emmen willen we benutten om kennis op te doen over vergroeningsmogelijkheden in stedelijk gebieden. Het project start in het vierde kwartaal van 2019 en wordt eind 2020 afgerond.
- c. Integratie van klimaatontwikkeling in het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden
 - i. Het project Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden willen we benutten om ervaring op te doen hoe klimaatadaptatie door private partijen opgepakt wordt, waarbij de gemeente alleen een regiefunctie nastreeft.
 - ii. De ervaringen worden gedeeld in een evaluatiedocument.

4. Producten

- 1. Communicatie strategie en tools risicodialoog
 - a. Communicatiestrategie voor de risicodialoog en het traject daarna, met differentiatie naar thema, doelgroep en partner
 - b. Een concrete planning voor de risicodialoog per gemeente.
 - c. Nog te definiëren producten die de risicodialoog ondersteunen zoals filmpjes, (verbetering van de nu nogal technische) website, eenduidige en afgestemde kernboodschappen, formats voor publieksavonden en werksessies. Producten worden toegankelijk gemaakt en beschikbaar gesteld.

- d. Pilot integratie klimaat in het ontwerpproces.
 - i. Document procesafspraken over het betrekken van de wateropgave in het ontwerpproces
 - ii. Publicatie leerervaring.
 - e. Proces samenwerking droogtebestrijding
 - i. Projectplan samenwerking droogtebestrijding
 - ii. Conclusies van interactieve bijeenkomsten met partners
2. Expertpool klimaatadaptatie.
- a. Samenwerkingsovereenkomst expertpool
 - b. Planning inzet uitwisseling experts
 - c. Evaluatieverslag en aanbevelingen.
3. Ervaring op doen met de risicodialoog
- a. Integratie van klimaatadaptatie in project inrichting Vecht Gramsbergen.
 - i. Een gebiedsvisie voor de inrichting van het gebied
 - ii. Een evaluatie van het planproces dat gebruikt kan worden als leerervaring voor nog te voeren risico- of gebiedsdialogen.
 - iii. Een maatregelprogramma met voorstellen voor uitvoeringsmaatregelen.
 - b. Visie Vergroenen binnenstad Emmen
 - i. Een visie op versterking van het groen in de binnenstad, in relatie tot onder meer klimaatadaptatie, leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad
 - ii. Een maatregelenprogramma met voorstellen voor uitvoering van de visie
 - c. Citadelpunt en markt, Centrum Coevorden
 - i. Planvorming van het gebied met hierin de maatregelen ten aanzien van de klimaatontwikkelingen
 - ii. Evaluatie van het proces, waarin de klimaatdialoog als onderdeel is meegenomen

Kennis delen.

In dit plan van aanpak wordt vanzelfsprekend vrijwel alles gedeeld binnen de Samenwerking Noordelijke Vechtstromen. Actief delen van informatie buiten de eigen regio is niet gebruikelijk en vergt dus extra aandacht.

We gaan per jaar drie keer een nieuwsbrief uitbrengen over DPRA in Samenwerking Noordelijke Vechtstromen. Deze is primair gericht op collega's in de eigen regio zoals medewerkers van ruimtelijke ordening, planeconomie, teamleiders buitendienst en projectleiders.

De nieuwsbrief zal ook verspreid worden binnen Rijn Oost, Samen Klimaat bestendig en het Kennisportaal Ruimtelijke adaptatie. De nieuwsbrief wordt zo opgezet zijn dat anderen geattendeerd worden op activiteiten en producten in onze regio en daarover contact kunnen opnemen en deze opvragen. Ook zijn wij bereid om onze aanpak en resultaten toe te lichten in andere regio's.

Naast de nieuwsbrief zullen ook de hierboven genoemde concrete producten verspreid worden.

Als de voorbereidingen van de risicodialoog interessante onderwerpen opleveren zullen wij ook daarover een publicatie verzorgen in een vakblad.

In de samenwerking is op een vruchtbare en actieve manier gewerkt aan de stresstesten waarbij pragmatische oplossingen zijn gekozen. We gaan in ieder geval over de stresstest en het proces daar naar toe in de zomer van 2019 een publicatie verzorgen in hetzij H2O, Rioned of "het Waterschap"..

5. Betrokken organisaties in het samenwerkingsverband

Naast deelnemers in SNV zijn betrokken in dit project:

- Provincie Drenthe, Leo de Vree.
- Provincie Overijssel, Sander van Lienden.
- Saxion hogeschool, verzorgt trainingen en klimaatateliers
- Aveco de Bondt als uitvoerder van de stresstest
- Opdracht nemend communicatieadviesbureau
- Bij het opstellen van stresstest zijn (semi) overheden betrokken zoals provincies, terreinbeheerders, woningcorporaties, veiligheidsregio, GGD en netbeheerders. In het vervolgtraject trekken we samen met hen op. Daarnaast worden ook belangenorganisaties betrokken zoals LTO, natuur- en milieuorganisaties.

6. Meerwaarde voor uw regio

- Voorbereiding op de risicodialoog, en soms ook de uitvoering van de risicodialoog, is niet in alle gemeenten voorzien. Gaandeweg wordt pas duidelijk welke inspanning en voorbereiding dit vergt. Ondersteuning maakt het extra werk en de extra kosten kleiner en daardoor acceptabeler voor budgetbeheerders en bestuurders.
- Als we ons gezamenlijk voorbereiden op de risicodialoog kunnen we leren van elkaar en kunnen we de voorbereiding grondiger doen. De risicodialoog zelf wordt daardoor voorspelbaarder en beter te plannen. Partners hoeven niet zelf het wiel uit te vinden.

- Eenduidigheid binnen de samenwerking maakt dat we als partners nog steeds zelf de ambitie kunnen bepalen, maar elkaar inspireren, kennis uitwisselen en samen optrekken in de communicatie, presentatie en framing van de problematiek.
- De beschikbaarheid van subsidie maakt het makkelijker om intern budget beschikbaar te krijgen.
- Als er geen ondersteuning zou zijn, zou het proces minder snel gaan, soberder van vorm zijn, met minder samenhang en samenwerking, en minder eenduidigheid tussen de partners.

7. Wat is de uitstraling van uw initiatief naar overheden en/of regio's die minder ver zijn met de ambities van het Deltaplan RA?

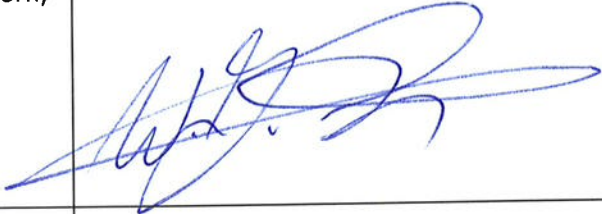

- In de regel kiezen we in onze samenwerking een pragmatische aanpak. De cultuur in de regio is dat we aan het werk gaan en er niet te lang over praten.
- De communicatiestrategie die in onze regio gehanteerd wordt kan als voorbeeld of inspiratie dienen voor een groot aantal gebieden met een beperkt aantal grotere kernen en veel kleine kernen en veel landelijk gebied.
- De te ontwikkelen tools en producten kunnen dienen als voorbeeld of format voor andere regio's. Zij worden via de nieuwsbrief hierop geattendeerd.
- De expertpool is in zekere zin een experiment. Als deze slaagt is het een mooi voorbeeld van laagdrempelige, bottom-up samenwerking over grenzen van gemeenten en provincies heen.

8. Overige zaken

Geen

9. Ondertekening

ondertekenaar	handtekening
Voor de gemeente Hardenberg, penvoerder namens Samenwerking Noordelijk Vechtstromen Luc Luijben, teamleider OG/IGG Datum: 28-3-'19	
^{Team} Projectleider voor de gemeente Emmen Jeroen Doezeman Vincent Fennis Datum: 28-03-'19	
Projectleider voor de gemeente Borger-Odoorn, Wiely Luttmmer. Datum: 28 03 2019	
Projectleider voor de gemeente Coevorden Roelof Snijders. Datum: 28-03-2019	
Projectleider voor de gemeente Ommen, Jan-Arie van Berkum. Datum: 28-3-2019	
Budgethouder voor waterschap Vechtstromen Anke Wiegmans Datum: 27/3/19	